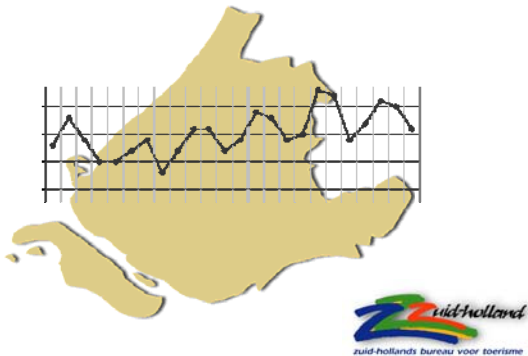

Toeristische trendrapportage

Zuid-Holland 2010

Inleiding

Voor u ligt de handzame uitgave van de Toeristische trendrapportage Zuid-Holland 2010, opgesteld door het Zuid-Hollands Bureau voor Toerisme (ZHBT) in opdracht van de provincie Zuid-Holland. Met deze rapportage wil het ZHBT inzicht geven in de toeristisch-recreatieve ontwikkelingen in Zuid-Holland. De trendrapportage bevat in compacte vorm veel informatie die bruikbaar is voor het provinciaal bestuur van Zuid-Holland, promotie- en marketingorganisaties, gemeenten en het toeristisch-recreatief bedrijfsleven. De Toeristische Trendrapportage Zuid-Holland dient ter ondersteuning van zowel beleid als marketing en productontwikkeling.

Voor de samenstelling van deze rapportage heeft het ZHBT gebruik gemaakt van verschillende landelijke bronnen: het Continu Vakantie Onderzoek (CVO), de Statistiek Inkomend Toerisme (SIT), het Continu Vrijetijds Onderzoek (CVTO), LISA (werkgelegenheid) en cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Als aanvulling is gebruik gemaakt van eigen bronnen van het ZHBT. De meest recente cijfers van CVO hebben betrekking op 2009 en van CVTO 2008/2009. Eind oktober 2010 zijn de data voor Zuid-Holland beschikbaar gekomen uit de SIT over de periode 2008-2009. Daarnaast is ook gebruik gemaakt van CBS cijfers over het gebruik van logiesaccommodaties. Met behulp van deze bron is eveneens een doorkijk voor het lopende jaar gemaakt voor wat betreft het aantal verblijfs gasten en overnachtingen.

De rapportage over de economische betekenis is opgesteld volgens de landelijke R&Tstandaard. De standaard maakt het mogelijk resultaten inzake toeristisch-recreatieve bestedingen en werkgelegenheid van provincies onderling en met landelijke resultaten te vergelijken. Deze standaard is in oktober 2009 vastgesteld. De Toeristische Trendrapportage van 2009 was de eerste rapportage uit de reeks die volgens deze methodiek is opgesteld.

Om een zo goed mogelijk beeld te schetsen van de toeristisch-recreatieve sector in Zuid-Holland, is gekozen voor een specifieke afbakening. Toeristische vakanties van Nederlanders (CVO), dagbezoek van Nederlanders (CVTO) en verblijfsbezoek van buitenlanders (CBS) zijn meegenomen in het resultaat. Voor dagbezoek van buitenlanders zijn (nog) geen cijfers beschikbaar.

Deze rapportage biedt een beknopt overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen, bestaande uit tabellen en grafieken met een korte toelichting. Meer resultaten zijn beschikbaar op de website www.zhbt.nl onder de menu optie Kennis.

Binnenlandse vakanties in Zuid-Holland

Binnenlandse vakanties in Zuid-Holland

1,4 miljoen binnenlandse vakanties in Zuid-Holland in 2009

In totaal telde Zuid-Holland in 2009 1,352 miljoen binnenlandse vakanties, waarvan 926.000 toeristische. Hiermee staat de provincie Zuid-Holland op de 8^e plaats van Nederland wat betreft het totale aantal binnenlandse vakanties, hetgeen nagenoeg overeenkomt met het aandeel verblijfsaccommodaties en slaappleaatsen. Zuid-Holland stond in 2009 op de 8^e plaats wat betreft het aantal verblijfsaccommodaties en op de 9^e plaats wat betreft het totale aantal slaappleaatsen. Wanneer echter een onderverdeling wordt aangebracht in het soort accommodaties, valt op dat Zuid-Holland een bovengemiddeld aanbod aan hotels heeft (3^e plaats van Nederland), maar een relatief gering aanbod aan bungalowparken, campings en groepsaccommodaties.

Evenals in voorgaande jaren, zijn Gelderland en Limburg nog steeds de meest populaire bestemmingen voor binnenlandse vakanties.

Sterke stijging aantal binnenlandse vakanties in Zuid-Holland

Het aantal binnenlandse toeristische vakanties in Zuid-Holland is in 2009 met 12% gestegen ten opzichte van 2008. Het aantal overnachtingen is met 23% nog veel sterker gestegen ten opzichte van 2008.

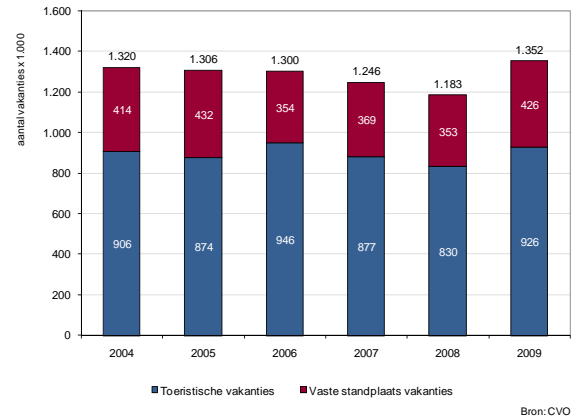
Hiermee is de dalende trend vanaf 2003 gekeerd en zit Zuid-Holland weer op het niveau van 2004.

De bungalowsector laat ten opzichte van 2008 veruit de sterkste groei zien. Maar de ontwikkeling in het aantal toeristische vakanties door Nederlanders fluctueert nogal. Bij de hotels is de toename minder spectaculair maar vertoont sinds 2004 wel een constante stijgende lijn. De campingsector laat voor Zuid-Holland nog een daling zien, hoewel deze afvlakt. Landelijk is daarentegen al wel sprake van een licht herstel. CBS cijfers laten echter ook voor Zuid-Holland een herstel zien.

Het totaal aantal binnenlandse toeristische vakanties is landelijk gezien in 2009 met 2% gestegen en het aantal overnachtingen met 4%. Zuid-Holland staat qua overnachtingen aan kop en voor wat betreft de groei in het aantal vakanties op de tweede plaats na Friesland. Een aantal provincies, waaronder Noord-Holland, hadden met dalende cijfers te maken.

5

Toeristische en vaste standsplaats vakanties in Zuid-Holland 2004-2009

Toeristische vakanties in Zuid-Holland naar logiesvorm 2004-2009

Index 2004 = 100	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Hotel/motel	100	109	122	114	118	122
Woning van particulier	100	66	96	72	86	81
Bungalow	100	96	71	96	77	104
Camping	100	111	105	87	85	82
Groepsaccommodatie	100	127	205	63	76	96
Totaal vakanties	100	96	104	97	92	102

Bron: CVO

6

Binnenlandse vakanties in Zuid-Holland

Zuid-Holland populair voor hotelvakanties

De hotelvakanties in Zuid-Holland in 2009 zijn met 38% de belangrijkste accommodatievorm, gevolgd door vakantiebungalows (24%), woningen van particulieren (15%) en campings (14%). Landelijk gezien zijn juist bungalows het meest populair met 41%. Het aandeel van de hotelvakanties in Zuid-Holland is in 2009 iets teruggelopen door de sterke groei van de bungalowvakanties.

Vooraf korte vakanties in Zuid-Holland

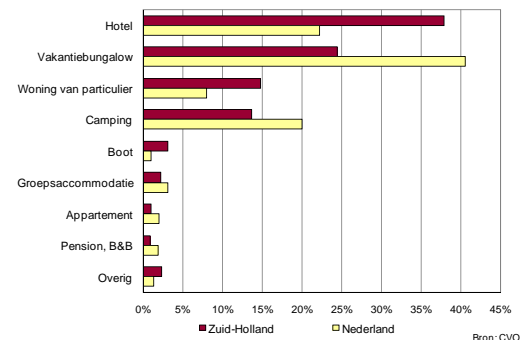
In 2009 waren 64% van alle toeristische vakanties in Zuid-Holland korte vakanties met een maximum verblijfsduur van 4 dagen. In 2008 was dit nog 66%. Landelijk gezien ligt het aandeel korte vakanties op 50%. In 2009 was de gemiddelde verblijfsduur in Zuid-Holland 5,1 dagen. In 2008 lag dit iets lager met 4,8 dagen. De landelijk gemiddelde verblijfsduur voor toeristische vakanties was in 2009 6,1 dagen. Zuid-Holland is dus vooral populair voor kortere vakanties. De verklaring hiervoor is het relatief hoge aandeel van hotelvakanties en stedentrips in Zuid-Holland.

Sterke stijging bezoekers uit Noord-Brabant

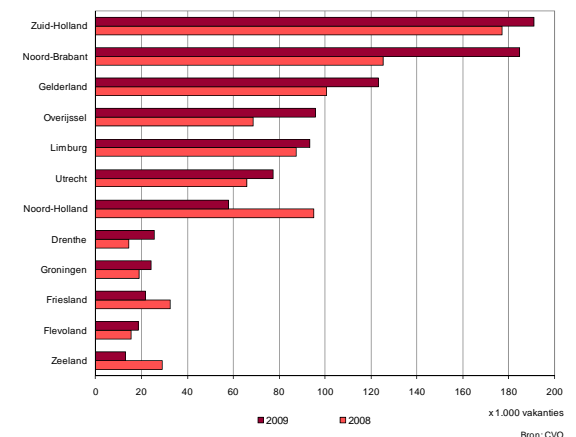
Eigen inwoners zorgden in 2009 voor het grootste deel van het aantal toeristische vakanties in Zuid-Holland. (191.000 - 21%) op de voet gevolgd door bezoekers uit Noord-Brabant. De laatste provincie is als herkomstgebied sterk in belang toegenomen. Het grote aantal vakanties door eigen inwoners heeft te maken met het hoge inwoneraantal van Zuid-Holland. De belangrijkste herkomstprovincies buiten Zuid-Holland zijn Noord-Brabant (20%), Gelderland (13%) en (nieuw) Overijssel (11%). De provincie Noord-Holland is met een scherpe daling van 40% in het aantal bezoekers weggezakt van de vierde naar de zevende plaats. Inwoners van Zuid-Holland ondernamen vooral strandvakanties, sportieve vakanties en vakanties gericht op natuurgerichte activiteiten. Onder bezoekers zijn vooral stedentrips en strandvakanties populair. Bezoekers verbleven vooral in hotels, terwijl voor inwoners ook bungalows een belangrijke accommodatievorm waren. Vaste standsplaatsvakanties werden vooral door de eigen inwoners ondernomen.

7

Toeristische vakanties naar logiesvorm 2009

Toeristische vakanties in Zuid-Holland naar herkomstprovincie 2008-2009

8

Binnenlandse vakanties in Zuid-Holland

Zuid-Holland ook aantrekkelijk in winterseizoenen

Zuid-Holland telt, net als de rest van Nederland, het grootste aantal vakanties in het zomerseizoen. Het aandeel van het zomerseizoen is in 2009 zelfs nog iets gestegen ten opzichte van 2008 en daarmee zelfs iets hoger was dan landelijk. Ook het aandeel van de wintervakanties in Zuid-Holland is hoger dan in de rest van Nederland. Dit is mogelijk te verklaren door het relatief hoge aandeel aan hotelvakanties, waarbij bezoekers minder afhankelijk zijn van het weer.

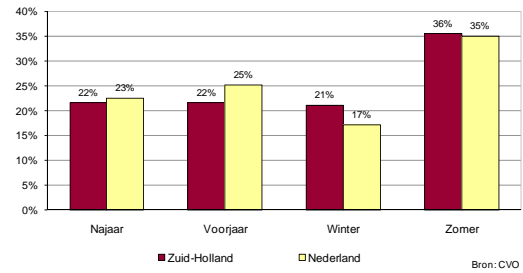
Vooraf strandbezoek en stedentrips

Zuid-Holland is vooral populair voor strandbezoek (19%) en stedentrips. Daarnaast scoort Zuid-Holland op bezoek evenementen en attracties duidelijk beter dan het landelijke gemiddelde. Voor vakanties die het bezoek van een evenement tot doel hadden, was Zuid-Holland in 2009 na Limburg de meest populaire vakantiebestemming van Nederland met 60.000 vakanties. Ook wat betreft strand-, steden- en watersportvakanties scoorde Zuid-Holland relatief goed en stond op de derde plaats van Nederland wat betreft het absolute aantal vakanties. Voor vakanties, gericht op natuur, sportieve activiteiten en relaxvakanties, scoort Zuid-Holland onder het landelijk gemiddelde.

Vooraf 50-plussers en stellen zonder kinderen

De leeftijdsopbouw van vakantiegangers in Zuid-Holland in aanmerking genomen, springt met name de categorie 25 - 64 jaar er positief uit ten opzichte van de rest van Nederland. Een mogelijke oorzaak hiervoor is de populariteit van stedentrips en evenementen in Zuid-Holland. Ook de categorie 50+ jaar is bovengemiddeld vertegenwoordigd. Wat betreft gezinsopbouw valt op dat het aandeel gezinnen met kinderen duidelijk lager is dan in de andere provincies. Dat geldt met name voor gezinnen met jonge kinderen.

Toeristische vakanties naar seizoenen 2009

Binnenlandse vakanties naar vakantietype 2009

	Zuid-Holland %	Noord-Holland %	Nederland %
Strandvakantie	19	21	8
Stedenvakantie	12	10	7
Bezoek familie, vrienden, kennissen	11	9	8
Natuurvakantie	9	12	18
Bezoek aan evenement	7	3	3
bezoek aan attractiepark	6	1	3
Ander type sportieve of actieve vakantie	5	8	9
Watersportvakantie	3	3	2
Cultuurvakantie	3	2	1
Verwenvakantie	1	1	2
Rondreis	1	1	1
Beauty/wellness vakantie	0	0	0
Anders	26	30	38
Totaal	100	100	100

Bron: CVO

Buitenlandse verblijfgasten in Zuid-Holland

Buitenlandse verblijfsgasten in Zuid-Holland

Meer buitenlandse gasten in Zuid-Holland in 2009, maar zij verblijven wel korter.

Zuid-Holland telde in 2009 1,4 miljoen buitenlandse verblijfsgasten met ruim 3,5 miljoen overnachtingen. CBS maakt geen onderscheid tussen toeristische en zakelijke verblijfsgasten en het gaat bij deze cijfers dan ook om het totale aantal buitenlandse verblijfsgasten.

Het aantal buitenlandse verblijfsgasten is in Zuid-Holland in 2009 met 2,9% gestegen ten opzichte van 2008, terwijl landelijk nog sprake was van een daling met 1,8%.

Het aantal overnachtingen van buitenlandse gasten is in Zuid-Holland in 2009 overigens wel gedaald en wel met 0,8%. Landelijk lag dit cijfer nog iets lager (-1,0%). In de top-10 herkomstlanden voor Zuid-Holland waren Duitsland en België de landen met de hoogste stijging in absolute aantallen. In relatieve termen scoorden Zwitserland, Italië en Azië hoog met groeipercentages boven de 15%. Groot-Brittannië liet de grootste daling zien, zowel in relatieve als in absolute zin. Er kwamen in 2009 39.000 oftewel 16,8% minder Britten naar Zuid-Holland.

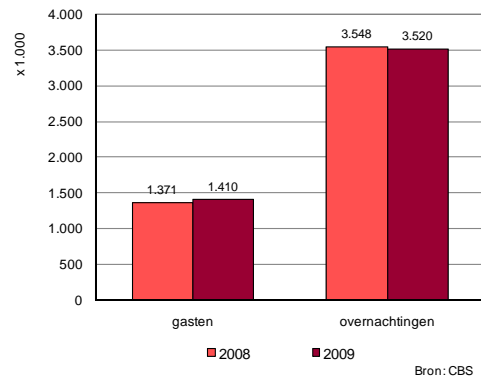
In 2009 weer enigszins herstel van de negatieve trendbreuk in 2008

In 2008 kwam - vanwege de economische crisis - een eind aan de stijgende lijn van aantallen verblijfsgasten. De scherpe daling in 2008 is voor een deel gecompenseerd door de stijging van het aantal verblijfsgasten in 2009. Het aantal gasten is over de gehele periode 2004-2009 gestegen met 2%, terwijl de stijging in overnachtingen met 0,7% achterbleef. Dit betekent dus dat voor deze periode de gemiddelde verblijfsduur van buitenlandse bezoekers in Zuid-Holland iets is afgenomen.

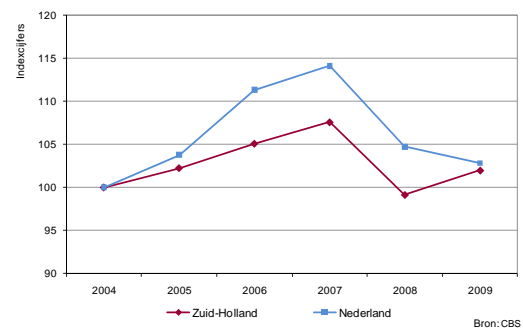
Landelijk gezien is het aantal buitenlandse verblijfsgasten in de periode 2004-2009 met 2,8% gestegen terwijl het aantal overnachtingen met 1,5% is gedaald.

13

Buitenlandse gasten en overnachtingen in Zuid-Holland 2008-2009

Buitenlandse gasten in Zuid-Holland 2004-2009

14

Buitenlandse verblijfsgasten in Zuid-Holland

Zuid-Holland vooral populair onder Duitsers, Engelsen en Belgen

Zuid-Holland is vooral populair in onze buurlanden Duitsland, Engeland en België. In 2009 kwam van alle buitenlandse gasten 30% uit Duitsland, 14% uit Groot-Brittannië en 13% uit België. Intercontinentaal scoren vooral bezoekers uit Amerika goed (7% van alle buitenlandse hotelgasten komt bijvoorbeeld uit de Verenigde Staten).

Gemiddeld verbleven buitenlandse gasten 3,5 dag (= 2,5 nacht) in Zuid-Holland. Duitsers bleven het langst met gemiddeld 4,3 dagen. Denen staan met 3,5 dag op de tweede plaats. Engelsen en Belgen waren goed voor gemiddeld 3,3 dagen.

Opvallend waren de verschillen in de gebruikte logiesaccommodaties. Van de Duitsers verbleef 55% in een hotel, van de Belgen 70% en van de Engelsen maar liefst 88%.

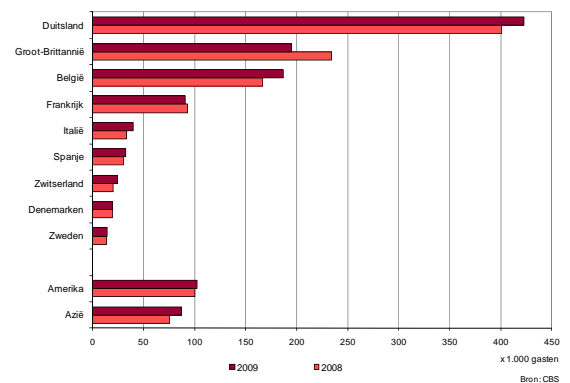
Zuid-Holland op tweede plaats wat betreft buitenlandse gasten

Noord-Holland is de meest bezochte provincie door buitenlanders. In 2009 was dat met 5,2 miljoen verblijfsgasten (52%). Dit hoge aantal is vooral te verklaren door de aantrekkingskracht van Amsterdam op buitenlanders. Met 1,4 miljoen verblijfsbezoekers (14%) staat Zuid-Holland op de tweede plaats. Op afstand volgt op de derde plaats de provincie Limburg met 667.000 buitenlandse bezoekers (7%).

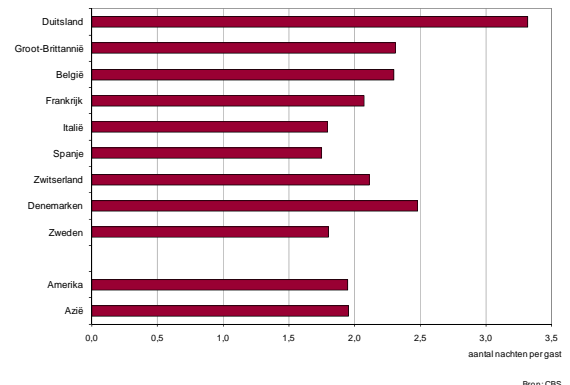
Landelijk ligt de gemiddelde verblijfsduur van buitenlandse gasten met 3,5 dag op hetzelfde niveau als in Zuid-Holland.

15

Buitenlandse verblijfsgasten in Zuid-Holland naar hekomst 2008-2009

Gemiddelde verblijfsduur buitenlandse gasten in Zuid-Holland 2009

16

Buitenlandse verblijfgasten in Zuid-Holland

Tweederde van buitenlandse verblijfgasten komen voor vakantie

Uit het onderzoek inkomend toerisme (SIT) uit 2008-2009 blijkt dat 66% van de verblijfgasten in Zuid-Holland op vakantie was. Landelijk ligt dit cijfer iets hoger (69%). Dit komt door het grotere aandeel van het zakelijk verblijf in Zuid-Holland.

Vooraf stellen zonder kinderen

De gemiddelde groepsgrootte van eenbuitenlands reisgezelschap ligt op 2,6 personen. Het zijn vooral stellen zonder kinderen (34%) die voor een verblijf in Zuid-Holland kiezen. Landelijk ligt dit overigens niet anders.

De meeste buitenlandse verblijfgasten komen met de auto of met het vliegtuig (beide vervoersvormen elk 36%).

Wandelen meest ondernomen activiteit

De meest ondernomen activiteiten tijdens verblijf zijn wandelen (50%), bezoek aan een café of bar (46%) en bezoek aan een bezienswaardigheid (41%). Funshoppen komt met 40% op de vierde plaats.

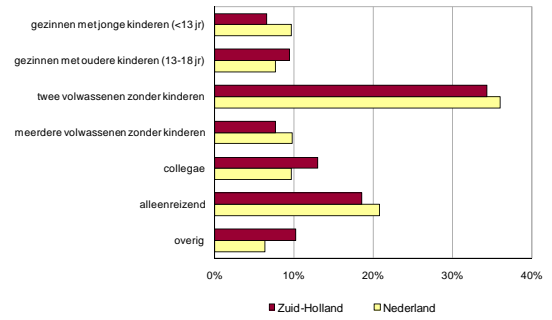
Uit de ranglijst met meest bezochte steden in Nederland staan vier Zuid-Hollandse steden in de TOP 15. Dat zijn Den Haag (2), Rotterdam (3), Leiden (7) en Dordrecht (15). Gouda staat op de 16de plaats.

Toeren door het land

Toeren door het land is met 45% de meest populaire vakantiesoort van de buitenlandse verblijfgasten. Zuid-Holland scoort daarop veel hoger dan het landelijk gemiddelde. Op de tweede en derde plaats komen op enige afstand de stedenvakantie (18%) en de strandvakantie (14%).

17

Reisgezelschap buitenlandse verblijfgasten 2009

Bron: SIT

Ondernomen activiteiten tijdens verblijf buitenlandse gasten 2009

	Zuid-Holland %	Nederland %
wandelen	49,7	56,3
bar/café	45,9	55,8
bezienswaardigheden	41,4	49,7
funshoppen/winkelen	40,3	48,9
strand voor wandeling/uitwaaien	34,8	29,7
gastronomisch restaurant	33,8	47
museum	29,4	41,4
rondvaartboot	25,2	31,9
fietsen	19,1	21,8
tulpenvelden/Keukenhof	17,3	7,9
strand voor zonnebaden	13,0	12,9

18

Dagbezoek in Zuid-Holland

19

Dagbezoek in Zuid-Holland

Zuid-Holland belangrijkste provincie voor uitstapjes

De meest recente landelijke cijfers over dagbezoek zijn afkomstig uit het CVTO (ContinuVrijeTijdsOnderzoek) van NBTC-NIPO Research en hebben betrekking op de periode april 2008 tot en met maart 2009. Aangezien veruit het grootste deel van het veldwerk plaatsvond in 2008 worden de resultaten aan dit jaar toegekend. Voor dagbezoek wordt in de trendrapportage gekeken naar uitstapjes conform de landelijke R&T standaard. Uitstapjes zijn recreatieve activiteiten buitenshuis die langer dan 2 uur duren en niet in verenigingsverband plaatsvinden.

In 2008 werden in Zuid-Holland 298 miljoen uitstapjes ondernomen. Zuid-Holland is hiermee de belangrijkste provincie met een aandeel van 19% in het totale aantal uitstapjes in Nederland. Dit aantal hangt echter nauw samen met het inwoneraantal van Zuid-Holland. De meeste dagrecreatieve activiteiten worden door eigen inwoners ondernomen (Zuid-Holland: 89%) en Zuid-Holland is de provincie met de meeste inwoners in Nederland. Wordt echter gekeken naar het aantal activiteiten per inwoner dan staat Zuid-Holland onderaan met 77 uitstapjes per inwoner. Landelijk ligt het gemiddelde op 85.

Landelijk is er in de periode 2006-2008 sprake van een behoorlijke daling in het aantal uitstapjes met 9%. Voor Zuid-Holland is de daling nog iets sterker. Deze daling hangt samen met de economische crisis en de toegenomen tijdbesteding aan nieuwe media.

Vooral buitenrecreatie, uitgaan en funshoppen populair

Buitenrecreatie was met 89 miljoen uitstapjes in 2008 het belangrijkste cluster van recreatieve activiteiten. Met uitgaan en winkelen voor plezier op resp. de tweede en derde plaats. Watersport was het cluster met relatief de grootste daling in de periode 2006-2008, terwijl bezoek aan evenementen het enige cluster was dat nog een kleine groei kende.

Voor bezoekers van buiten de provincie bestond de top 3 in 2008 uit buitenrecreatie, uitgaan en bezoek attracties..

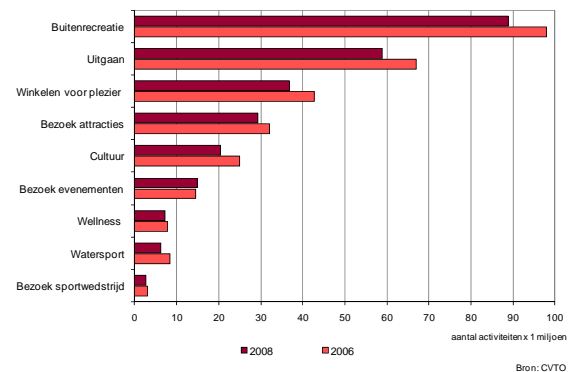
21

Uitstapjes naar provincie 2006-2008

	Aantal activiteiten x 1 miljoen		Groei 2006-2008	Aantal inwoners	Aantal activiteiten per inwoner 2008
	2006	2008			
Zuid-Holland	298	265	-11%	3.461.435	77
Noord-Holland	256	228	-11%	2.626.163	87
Noord-Brabant	230	216	-6%	2.424.827	89
Gelderland	178	162	-9%	1.983.869	82
Limburg	122	115	-5%	1.123.705	103
Utrecht	105	96	-9%	1.201.350	80
Overijssel	99	92	-7%	1.119.994	83
Friesland	59	53	-10%	643.189	83
Drenthe	51	50	-2%	488.135	103
Groningen	57	48	-15%	573.459	85
Zeeland	44	45	1%	380.585	118
Flevoland	33	30	-10%	378.688	79
Totaal activiteiten	1.535	1.401	-9%	16.405.399	85

Bron: CVTO

Uitstapjesin Zuid-Holland naar cluster 2006-2008

Bron: CVTO

22

Dagbezoek in Zuid-Holland

Meer uitgaande dan inkomende dagbezoekers

Van de 265 miljoen uitstapjes in Zuid-Holland in 2008, zijn 29 miljoen ondernomen door bezoekers van buiten de provincie. Daar staat tegenover dat inwoners van Zuid-Holland 60 miljoen activiteiten buiten de eigen provincie hebben ondernomen. Het uiteindelijke saldo is dus negatief, aangezien er meer dagbezoekers de provincie uitgingen dan de provincie binnenkwamen. Dit hangt echter sterk samen met het hoge aantal inwoners van Zuid-Holland.

Uit de input-output analyse blijkt dat de top-3 bestaat uit bezoek sportwedstrijden, funschoppen en wellness. Bij funshoppen en wellness is er overigens nog steeds sprake van een netto verlies op niveau van de provincie Zuid-Holland, hoewel minder dan bij de andere clusters. Bij bezoek sportwedstrijden is het saldo positief, dat wil zeggen het aantal inkomende uitstapjes is groter dan het aantal uitgaande uitstapjes.

Wanneer alleen gekeken wordt naar het aantal inkomende uitstapjes dan zijn naast bezoek sportwedstrijden ook de clusters bezoek evenementen en cultuur van belang.

Populairste attracties, musea en evenementen

Jaarlijks verzamelt ZHBT zelf bezoekcijfers van attracties, musea en evenementen.

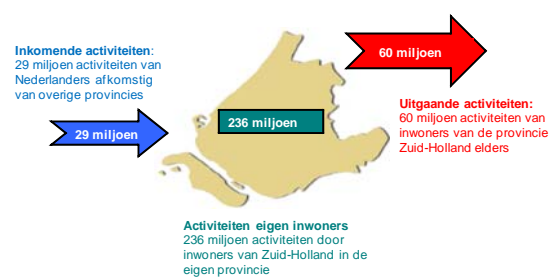
De populairste attracties van Zuid-Holland in 2009 waren Diergaarde Blijdorp met 1,6 miljoen bezoekers (-3%), attractiepark Duinrell met 1,4 miljoen bezoekers (-0,5%) en de Keukenhof met 868.000 bezoekers (+4%). De meest bezochte musea van Zuid-Holland in 2009 waren Naturalis met 267.000 bezoekers (+9%), het gemeentemuseum Den Haag met 248.000 bezoekers (-10%) en museum Boijmans van Beuningen met 226.000 bezoekers (-6%).

De TOP-3 evenementen van Zuid-Holland in 2009 bestaat uit het Bloemencorso met 1 miljoen bezoekers (+5%), het Ortel Zomercarnaval met 700.000 bezoekers (-22%) en de Zandsculptuur Buitenhof (nieuw) met 600.000 bezoekers.

Meer informatie over bezoekcijfers kunt u vinden op www.zhbt.nl onder Kennis.

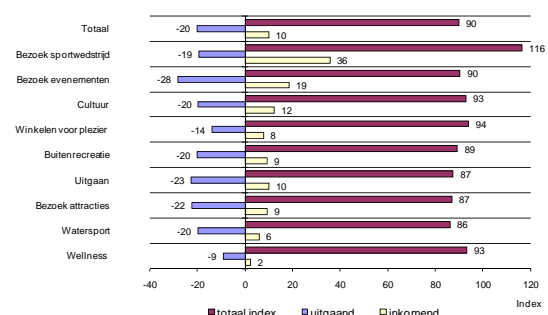
23

Input-output analyse uitstapjes Zuid-Holland 2008

Bron: CVTO

Input-output analyse uitstapjes Zuid-Holland naar cluster 2008

Bron: CVTO

24

Werkgelegenheid en economische betekenis van toerisme in Zuid-Holland

25

Werkgelegenheid en economische betekenis van toerisme in Zuid-Holland

Bestedingen vrijetijdsector gedaald in 2009

De totale bestedingen in de vrijetijdsector in Zuid-Holland bedroegen in 2009 ca 5,4 miljard euro. Verreweg het grootste deel hiervan (5 miljard euro) is toe te schrijven aan dagrecreatieve activiteiten (uitstapjes).

De totale uitgaven voor binnenlandse vakanties bedroegen 158 miljoen euro, waarvan 130 miljoen voor toeristische vakanties en 29 miljoen voor vaste standplaatsvakanties. In 2008 bedroegen de bestedingen voor binnenlandse vakanties 151 miljoen, waarvan 125 miljoen voor toeristische vakanties en 26 miljoen voor vaste standplaatsvakanties. Dit komt overeen met een stijging van 4% voor de binnenlandse vakantieuitgaven in 2009 ten opzichte van 2008. Buitenlandse vakantiegangers gaven in 2009 229 miljoen euro uit. Dat is ruim 20% minder dan in het voorafgaande jaar. Belangrijke oorzaken hiervoor zijn dalende kamerprijzen, de keuze voor hotels met minder sterren en het bezuinigen op uitgaven tijdens het verblijf.

De meest recente CVTO cijfers over bestedingen in de dagrecreatieve sector hebben betrekking op het jaar 2008. Voor dat jaar zijn de bestedingen – conform de IPO standaard – geraamd op 5 miljard euro. Dat betekent een daling met bijna 5% ten opzichte van de vorige meting uit 2006.

Alle bovenstaande cijfers betreffen enkel de vrijetijdsuitgaven. Zakelijk bezoek is niet meegenomen in deze cijfers.

Bestedingen binnenlandse toeristische vakanties toegenomen

Zuid-Holland staat met 130 miljoen euro op de 9^e plaats wat betreft de totale bestedingen voor toeristische vakanties door Nederlanders in eigen land. Met een gemiddelde besteding in 2009 van 140 euro per persoon per vakantie staat Zuid-Holland op de 11^e plaats van Nederland. De lichte stijging in de totale bestedingen is het gevolg van de sterke toename van het aantal overnachtingen. De toename in de totale bestedingen werd voor een deel teniet gedaan door een daling in de gemiddelde uitgaven per dag

Bestedingen vrijetijdsector Zuid-Holland 2009*

Module	Bron	Bedrag x 1 miljoen euro
Toeristische vakanties Nederlanders	CVO 2009	129,6
Vaste standplaats vakanties Nederlanders	CVO 2009	28,7
Toeristische vakanties buitenlanders	SIT 2009	228,5
subtotaal vakanties		386,8
Uitstapjes Nederlanders**	CVTO 2008	5.001,0
Totaal		5.387,8

* Cijfers zijn berekend conform de landelijke IPO standaard

** Geen cijfers 2009 beschikbaar.

Gemiddelde bestedingen per persoon per dag voor toeristische vakanties Nederlanders naar provincie 2009

	Gemiddelde verblijfsduur in dagen		Gemiddeld besteed per persoon per dag	
	2008	2009	2008 euro	2009 euro
Friesland	6,6	6,2	33	35
Limburg	5,6	5,7	35	34
Noord-Holland	6,0	5,8	32	32
Groningen	5,7	5,3	30	31
Flevoland	4,7	5,0	31	31
Drente	6,1	6,6	26	28
Zeeland	6,8	6,9	27	27
Zuid-Holland	4,8	5,1	32	27
Gelderland	6,3	6,3	27	27
Overijssel	6,3	6,6	29	27
Noord-Brabant	5,6	5,9	27	27
Utrecht	7,1	5,5	21	23
Totaal	6,0	5,9	29	29

Bron: CVO

27

28

Werkgelegenheid en economische betekenis van toerisme in Zuid-Holland

Stijgende trend werkgelegenheid stagneert

De toeristische werkgelegenheid is in de periode 2002 tot en met 2009 gestegen met 3% en van 2006 tot en met 2009 met 5%. Deze stijging loopt min of meer in pas met de stijging van het totale aantal banen in Zuid-Holland. De toeristische werkgelegenheid op landelijk niveau steeg in 2002 - 2009 met 9% en van 2006 tot en met 2009 met 6%.

De stijging van het aantal banen in de toeristische sector van Zuid-Holland heeft vooral plaatsgevonden binnen de categorieën logiesverstreking en sport. Het aantal banen in de horeca is in de periode 2002-2009 zelfs iets (1%) gedaald. Het aandeel van de werkgelegenheid binnen de sector recreatie en toerisme in Zuid-Holland is 5% van het totaal aantal banen. Dit is lager dan het landelijk gemiddelde van 6%. In 2009 telde Zuid-Holland ruim 75.000 banen binnen de toeristisch-recreatieve sector en een totaal aantal banen van ruim 1,6 miljoen.

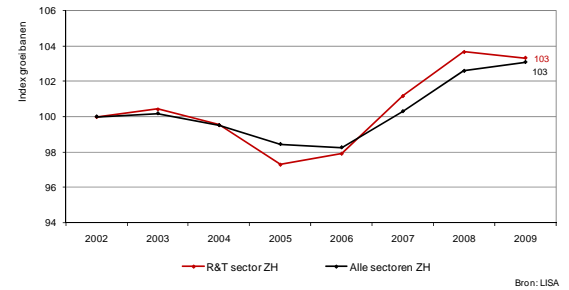
Werkgelegenheid vooral in de horeca

Bijna de helft van alle banen binnen de toeristisch- recreatieve sector (49%) is in de horeca. Op de tweede plaats – op enige afstand - komen logiesverstreking en vervoer met 12%.

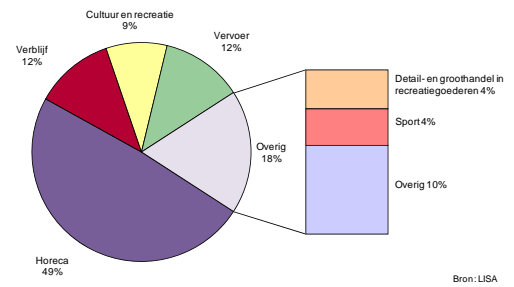
In de toeristisch-recreatieve sector wordt relatief veel in deeltijd gewerkt. Een vijfde van alle banen in deze sector heeft zelfs een dienstverband van minder dan 12 uur per week. Het aandeel van "korte" banen in de totale werkgelegenheid van Zuid-Holland is veel lager, nl. 8%.

De toeristisch-recreatieve werkgelegenheid is het hoogst in de stad Den Haag (18.644 banen) met op de tweede plaats Rotterdam (15.479 banen). De kustregio wordt gekenmerkt door een relatief hoge werkgelegenheid in de sector logiesaccommodaties (26%) en relatief veel banen in de vervoerssector (28%). De werkgelegenheid in de horeca speelt in de Kustregio relatief een geringere rol (33%).

Ontwikkeling werkgelegenheid R&T sector Zuid-Holland 2002-2009

Toeristisch-recreatieve werkgelegenheid naar sectoren Zuid-Holland 2009

Ontwikkelingen verblijfstoerisme in 2009

Ontwikkelingen verblijfstoerisme in 2010

Daling binnenlands verblijf

Uit CBS cijfers over de eerste helft van 2010 inclusief de juli maand blijkt dat de verblijfssector in Zuid-Holland het wat minder goed heeft gedaan dan het voorgaande jaar. Terwijl landelijk er nog sprake is van een lichte groei in gasten laat Zuid-Holland een teruggang zien. Deze wordt veroorzaakt door een afname in het binnenlandse verblijf. Vermoedelijk zal ook augustus een verdere daling in het binnenlands verblijf laten zien. De zomer van 2010 was nat én zonnig en uiteindelijk gewoon warm. Juni was een droge maand. Augustus was echter een natte maand.

In Zuid-Holland is het aantal binnenlandse gasten in verblijfsaccommodaties gedurende de eerste zeven maanden van 2010 met 6% gedaald ten opzichte van 2009 en het aantal overnachtingen met 3%. Het aantal buitenlandse gasten en overnachtingen is daarentegen licht gestegen met resp. 2% en 3%.

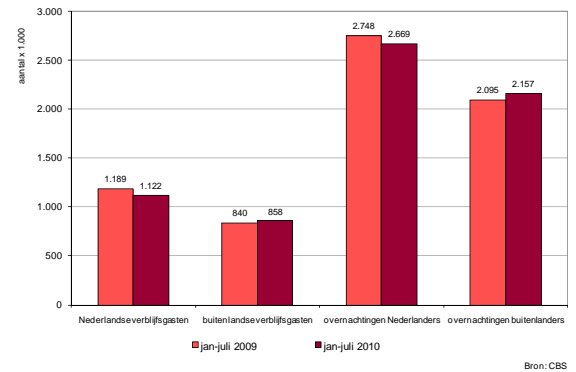
De hotelsector heeft het qua aantallen gasten het wat beter c.q. minder slecht dan de camping- en bungalowsector gedaan. De hotels in Zuid-Holland zagen het aantal gasten in 2010 met 5% teruglopen, terwijl het aantal buitenlandse gasten met 4% steeg. Het aantal overnachtingen door buitenlandse gasten in Zuid-Hollandse hotels laat zelfs een stijging zien van 8%. Landelijk deed de hotelsector het overigensnog veel beter met een groei van 12% van het aantal overnachtingen door buitenlanders en een groei van 3% van het aantal binnenlandse overnachtingen.

Belgische markt op tweede plaats qua overnachtingen

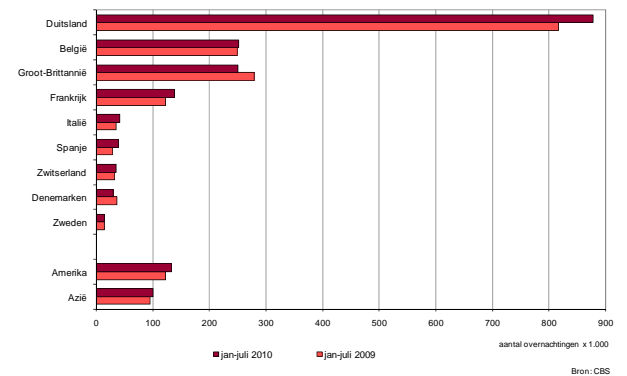
Het aantal Duitse gasten is in de eerste helft van 2010 met 6% gegroeid ten opzichte van 2009 en het aantal overnachtingen met ruim 7%. Hoewel er in de periode januari-juli 2010 minder Belgen (-3%) in Zuid-Holland verbleven, is het aantal overnachtingen daarentegen wel gestegen met 1%. Door de sterke daling in het aantal overnachtingen dat de Britten hebben geboekt (-10%) zijn de Belgen op de tweede plaats gekomen na Duitsland. De Spaanse markt laat in 2009-2010 de grootste groei zien: een toename van 34% van het aantal gasten en 22% van het aantal overnachtingen.

33

Gasten en overnachtingen in Zuid-Holland naar herkomst jan-jul 2009-2010

Overnachtingen buitenlandse gasten in Zuid-Holland jan-juli 2009-2010 naar land van herkomst

34

Colofon

De gepubliceerde cijfers zijn met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Deze rapportage is vooral bedoeld om op basis van de landelijke standaard een globaal inzicht te geven in de toeristisch-recreatieve ontwikkelingen in de provincie Zuid-Holland en bevat slechts een deel van de beschikbare informatie. Voor uitgebreidere informatie en alle overige tabellen en grafieken kunt u terecht op de website van het Zuid-Hollands Bureau voor Toerisme: www.zhbt.nl

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Continu Vakantie Onderzoek (CVO) 2009. NBTC-NIPO Research (2010)

Continu VrijeTijds Onderzoek (CVTO) 2008-2009. NBTC-NIPO Research (2010)

Statistiek Inkomend Toerisme (SIT) - Zuid-Holland (oktober 2010)

Toeristische Trendrapportage Zuid-Holland 2009. Zuid-Hollands Bureau voor Toerisme (2009)

Naar een landelijke R&T standaard. KennisAs-GOBT, TNH/ATCB en ZHBT (2009)

Digitale bronnen - databanken

Holiday Tracker CVO

SPSS bestanden CVTO

LISA

Statline databank, Centraal Bureau voor de Statistiek(www.statline.nl)